

Arbetsmiljöverkets regelförnyelse

Målet med Arbetsmiljöverkets regelförnyelsearbete är att det ska bli lättare att hitta, förstå och använda reglerna om arbetsmiljö.
Arbetsmiljöverket gör det här utvecklingsarbetet för att bidra till visionen att ingen ska bli sjuk, skadas eller dö av jobbet.

Presentationen inleds med en tidsplan och kort bakgrund till regelförnyelsen.

Därefter går regelförnyelsens tre delar igenom.

Arbetsmiljöverket vill med den här presentationen visa hur man kan börja bekanta sig med den nya strukturen. Presentationen går inte igenom de bearbetade paragraferna i detalj.

Frågor om regelförnyelsen kan skickas till adressen arbetsmiljoverket@av.se.

Arbetsmiljöverket uppdaterar frågor och svar (FAQ:er) på av.se med svar som kan vara av allmänt intresse.

Så här ser tidsplanen ut.

Nu är den första milstolpen passerad. Den 15 september 2023 fattade Arbetsmiljöverkets generaldirektör beslut om Arbetsmiljöverkets föreskrifter och allmänna råd i en ny struktur. Nu finns de nya reglerna att se i ett digitaliserat format på av.se – märkta med vattenstämpel. På Arbetsmiljöverkets webbplats av.se finns också ett presentationsmaterial om regelförnyelsen. Den här presentationen är en del av det materialet.

Ikraftträdandeperioden, det vill säga tiden mellan generaldirektörens beslut och att de nya reglerna börjar gälla, är längre än vanligt för att alla ska hinna förbereda sig på de nya reglerna. Under ikraftträdandeperioden gäller våra nuvarande regler precis som vanligt.

1 januari 2025 träder de nya reglerna i kraft, det vill säga börjar gälla. Då plockas vattenstämpeln bort på de nya reglerna.

När de nya reglerna börjar gälla kommer de så kallade ämnessidorna på av.se att vara uppdaterade med aktuell information och det kommer finnas några pilotexempel på nya användarvänliga stöd som tagits fram med hjälp av behovsdriven utveckling.

Tydliga regler och lättillgänglig information pekas ut i regeringens två arbetsmiljöstrategier för 2016-2020 och den nuvarande för 2021-2025.

Reglerna ska utformas på ett tydligt och enkelt sätt och Arbetsmiljöverket har i uppgift att ta fram behovsanpassad, lättillgänglig och kvalificerad information.

Arbetsmiljöverket startade arbetet redan 2015 med en förstudie.

Den pekade på ett regelverk som blivit omfattande och där det hade blivit svårt att hitta det man sökte svar på. Ett regelverk som i vissa delar var inaktuellt och med ett gammalmodigt språk.

Förstudien pekade också på att kommunikationen om regler och risker inte nådde fram i den utsträckning som det finns behov av ute på arbetsplatserna.

Arbetsmiljöverket fick kritik för att inte tillräckligt dela med sig av den kunskap som finns inom myndigheten. Det finns ett högt förtroende för expertkunskapen på Arbetsmiljöverket men den når inte alltid fram.

År 2016 startade Arbetsmiljöverket utvecklingsarbetet med utredningar och analys av vilka behov som finns hos intressenterna, både vad gäller regelverket och vilket stöd i arbetsmiljöarbetet som det finns behov av. Det resulterade i ett förslag till en ny regelstruktur. 2018 tog generaldirektören beslut att börja arbetet med att föra in alla regler i en ny struktur. Arbetsmiljöverket har haft kontinuerliga samråd med arbetsmarknadens centrala parter under resans gång.

Arbetsmiljöverket har haft två remissomgångar, år 2020 och år 2022, för att fånga upp synpunkter på de omarbetade och omsorterade reglerna.

Arbetsmiljöverket har också arrangerat många intressent- och informationsmöten både digitalt och fysiskt.

Regelförnyelsen består av tre delar:

- Arbetsmiljöverkets föreskrifter och allmänna råd – arbetsmiljöreglerna – har bearbetats och sorterats in i 15 nya föreskriftshäften
  - Det har tillkommit nya arbetsmiljöregler för byggherrar, projektörer och byggarbetsmiljösamordnare. Det är det enda som är helt nytt.
- Regler i digitaliserat format
  - Nu finns de beslutade reglerna i digitaliserat format på Arbetsmiljöverkets webbplats av.se – märkta med vattenstämpel om att de börjar gälla 1 januari 2025. Digitaliserat format innebär att föreskrifterna blir sökbara och anpassade till olika typer av enheter, såsom mobil, bärbar dator och läsplatta.
- Kommunikation och stöd om reglerna
  - Arbetsmiljöverket har undersökt intressenternas behov av stöd med hjälp av behovsdriven utveckling och använder insikterna för att utveckla stöd i arbetsmiljöarbetet.
  - På av.se finns stödjande material om reglerna samlat. Det stödet går nu igenom och anpassas till det nya, och nu finns förutsättningar att utveckla nya former av stöd.

Den här presentationen tar upp alla delarna. Den börjar med reglerna i den nya strukturen.

Arbetsmiljöverket har regeringens uppdrag att ta fram föreskrifter och allmänna råd enligt myndighetens instruktion.
Reglerna ska hjälpa de som har ett ansvar för arbetsmiljön på landets arbetsplatser att kunna jobba för en god arbetsmiljö.
Nu är Arbetsmiljöverkets föreskrifter och allmänna råd i en ny struktur beslutade.

Lite förenklat innebär den nya strukturen att dagens 67 föreskrifter slås ihop till 15 mer omfattande föreskrifter. De 2 300 paragraferna i de nuvarande 67 föreskriftshäftena är insorterade på ett nytt sätt i 15 nya föreskriftshäften. I många fall har det som idag är en separat föreskrift blivit ett kapitel i en mer omfattande föreskrift. Till exempel har:

- nuvarande föreskrifter om buller (AFS 2005:16) blivit ett kapitel i de nya föreskrifterna om risker i arbetsmiljön (AFS 2023:10).

Syftet med hela regelförnyelsen är att göra det lättare att hitta, förstå och använda reglerna. Presentationen går strax in på hur den nya regelstrukturen bidrar till det. Arbetet med digitalisering och stödjande material är också viktiga delar som tas upp längre fram i presentationen.

Varför har Arbetsmiljöverket tagit fram en ny regelstruktur?

De nuvarande reglerna har fungerat väl men det finns flera skäl till omtaget.

En komplex struktur gör att det är svårt att få överblick

De nuvarande reglerna ingår i en komplex struktur vilket gör att det är svårt att få överblick över vilka regler som gäller. Huvudmotivet för en ny regelstruktur är att skapa ett mer överblickbart och sammanhållet regelverk.

Det nuvarande regelverket har vuxit fram under drygt fyrtio år sedan den nuvarande arbetsmiljölagen kom till. Eftersom reglerna har kommit till under lång tid, och dessutom kompletterats med regler som har sin grund i EU-direktiv, så finns det delar i det nuvarande regelverket som inte riktigt hänger ihop och som ibland kan upplevas som motsägelsefulla eller ologiska om man ser till helheten.

Bristande enhetlighet handlar om flera saker

Förändringar genom åren har gjort att Arbetsmiljöverket inom vissa områden hanterat samma sak på olika sätt i regelverket.

- Reglerna om det viktiga systematiska arbetsmiljöarbetet, SAM, har hanterats på olika sätt genom åren och i en del av de nuvarande reglerna finns det onödiga dubbelregleringar.
- Allmänna råd har också hanterats på olika sätt genom åren. Fram till 2012 placerades allmänna råd som en sammanhängande text i slutet av en föreskrift. Från och med 2012 lades istället de allmänna råden direkt efter den paragraf de hör till. De allmänna råden ser också olika ut. Många är inte något allmänt råd i juridisk mening, utan mer vägledande information som inte platsar i en föreskrift.

Regelvård ingår i Arbetsmiljöverkets uppdrag

Det ingår i Arbetsmiljöverkets uppdrag att se över sina regler. Nu har Arbetsmiljöverket gjort ett stort arbete med att sortera om alla regler på ett nytt sätt och har samtidigt bearbetat texterna. Det är ett historiskt och nödvändigt arbete. Efter den här stora insatsen behöver arbetet med att se över reglerna fortsätta. Det handlar om att hålla regelverket relevant och att modernisera innehållet (och då inte bara språket). Nu finns en bra grund som gör att det arbetet kan fortsätta.

Arbetsmiljöverket vill att arbetsmiljöreglerna ska vara tydliga – de ska vara begripliga och det ska vara lätt att veta vilka regler man berörs av.

Detta vill Arbetsmiljöverket uppnå med den nya regelstrukturen:

- Bättre överblick av hur föreskrifterna hänger ihop. Det ska bli lättare att hitta och lättare att förstå vilka regler som gäller på en arbetsplats.
- Tydlighet om vilka regler som gäller för vem genom att tydligare ange i paragraferna vem som är ansvarig för att reglerna efterlevs. Arbetsmiljöverket har förtydligat arbetsgivares och ensamföretagares ansvar.
- Ökad tydlighet om det systematiska arbetsmiljöarbetet (SAM) genom hela regelstrukturen.
- Ökad enhetlighet och begriplighet genom ett enklare språk.
- Att det blir tydligt att många föreskrifter gäller parallellt i en verksamhet. Det räcker ofta inte med att titta bara i en föreskrift.

Reglerna är innehållsmässigt i stort sett desamma – med ett undantag. När reglerna har sorterats in i en ny struktur och bearbetats har utgångspunkten varit att skydds- och kravnivån inte ska förändras. Ett viktigt undantag är föreskrifterna som riktar sig till byggherrar, projektörer och byggarbetsmiljösamordnare. Där har Arbetsmiljöverket tagit fram nya regler och fört in nya krav som förtydligar ansvar och uppgifter framför allt i de tidiga skedena av byggprocessen.

De nya reglerna finns i Arbetsmiljöverkets föreskrifter och allmänna råd om projektering och byggarbetsmiljösamordning – grundläggande skyldigheter (AFS 2023:3).

Reglerna riktar sig till

- byggherrar och byggherrens ställföreträdare
- projektörer (arkitekter, konstruktörer och andra som medverkar i projektering)
- byggarbetsmiljösamordnare (Bas-P och Bas-U)
- tillverkare av monteringsfärdiga byggnader eller anläggningar.

Den 16 november 2023 hålls/hölls ett webinarium om de nya reglerna.

Webbinariet finns nu som film på av.se efteråt.

- Cirka 20 paragrafer i den nya föreskriften kommer från nu gällande föreskrifter om byggnads- och anläggningsarbete (AFS 1999:3).
- Resten av paragraferna i nu gällande föreskrifter har flyttats till kapitel 5 i föreskrifterna om risker vid vissa typer av arbeten (AFS 2023:13). Kapitlet heter Byggnads- och anläggningsarbete. Där finns regler även för arbetsgivare i bygg- och anläggningsprojekt.
- I AFS 2023:3 finns även paragrafer om projekteringsansvar som nu finns i föreskrifterna om arbetsplatsens utformning (AFS 2020:1).

De nya reglerna om projektering och byggarbetsmiljösamordning är tydligare.

Reglerna är tydligare om:

- övergripande ansvar för att organisera och skapa förutsättningar för en god arbetsmiljö
- samordning och organisering av bygg- och anläggningsprojekt
- hur man ska förebygga risker så tidigt som möjligt
- kontroll och uppföljning av arbetsmiljöarbetet.

När Arbetsmiljöverket har gått igenom alla texterna har myndigheten gjort följande:

- Klarspråksbearbetat texterna för att de ska bli mer enhetliga och lättare att förstå. Myndighetsspråket har utvecklats sedan de äldsta reglerna togs fram för snart 40 år sen. Arbetsmiljöverket har till exempel
  - gjort enklare och kortare meningar
  - bytt ut ålderdomliga eller krångliga ord
  - skrivit ut förkortningar
  - satt ut aktörer där det går, det vill säga vem som ska göra något (ofta arbetsgivaren)
  - lagt in fler punktlister.
- Gjort en översyn av allmänna råd
  - De allmänna råd som finns kvar ska uppfylla kraven för allmänna råd som alla myndigheter ska följa.
- Gjort en översyn av dubbelregleringar. När samma sak regleras på mer än ett ställe har Arbetsmiljöverket sett över det och tagit bort en del dubbelregleringar.
- Förtydligat kopplingen mellan systematiskt arbetsmiljöarbete (SAM) och andra föreskrifter
  - Arbetsmiljöverket har lyft fram att grunden för arbetsgivarnas arbetsmiljöarbete startar i SAM.
  - Arbetsmiljöverket har kompletterat föreskrifterna om SAM med en hänvisningsparagraf som informerar om att det på andra håll i regelverket finns krav som preciserar olika aktiviteter i SAM.

Nu följer några sidor med exempel. Första exemplet handlar om hur Arbetsmiljöverket jobbat med klarspråk.

Första exemplet:

Arbetsgivare har skrivits ut som subjekt i fler paragrafer, eftersom det vanligaste är att arbetsgivare ska följa föreskrifterna. Arbetsmiljöverket har gjort en analys av varje paragraf där subjekt tidigare saknats – och där texten står i passiv form – och skrivit ut arbetsgivare på de ställen där det är arbetsgivare som omfattas av bestämmelsen.

Andra exemplet:

Ålderdomliga ord som "utgör, föreligger och inräkna" har bytts ut till enklare verb som "är, finns och räkna in". Krångliga ord som "inte vara behäftad med" har ändrats till "inte ha" och förkortningar har skrivits ut.

Arbetsmiljöverket har gått igenom alla allmänna råd.

De allmänna råd som finns i de nuvarande föreskrifterna är i huvudsak av två slag:

- Texter som hjälper till att tillämpa enskilda paragrafer
- Texter som är mer av informationskaraktär, till exempel bakgrundsinformation

Av dessa texter är det den första sorten, den som hjälper till att tillämpa enskilda paragrafer, som kan räknas som ett allmänt råd och som Arbetsmiljöverket har behållit. Resultatet av genomgången är färre, och ofta kortare, allmänna råd.

Mer information:

Ett allmänt råd ska

- beskriva möjliga sätt att efterleva en bestämmelse eller förordna vissa sätt att efterleva bestämmelsen, till exempel i en viss typ av situation
- **inte** vara allmänna beskrivningar av sakområdet, bakomliggande resonemang eller dylikt
- **inte heller** innehålla tvingande bestämmelser eller kunna uppfattas som tvingande.

I nuvarande föreskrifter finns det allmänna råd som inte uppfyller ovanstående. Det finns till exempel allmänna råd som ger information inom ett område men som inte beskriver möjliga sätt att efterleva en bestämmelse och det finns allmänna råd som starkt påminner om föreskriftstext genom att i sin utformning uppfattas som tvingande.

Genomgången av allmänna råd har bland annat inneburit följande:

- Allmän information och annan text som inte uppfyller kraven på allmänna råd har tagits bort. En del av informationen läggs in på ämnessidorna på av.se (se sid 35 i presentationen).
- Allmänna råd som genom sin tvingande karaktär starkt påminner om föreskriftstext har lyfts upp till föreskriftstext, vilket i så fall beskrivs och kommenteras i respektive specifik konsekvensutredning. En sammanställning över allmänna råd som upphöjts till paragraftext finns i bilaga 2 i den övergripande konsekvensutredningen.
- För ett par paragrafer har Arbetsmiljöverket tagit fram nya allmänna råd.
- Allmänna råd placeras i direkt anslutning till den paragraf de hör till, och samlas inte i slutet av en föreskrift.

I 1 § författningssamlingsförordningen definieras allmänna råd som "sådana generella rekommendationer om tillämpningen av en författning som anger hur någon kan eller bör handla i ett visst hänseende".

Genomgång av dubbelregleringar

När samma sak regleras på mer än ett ställe har Arbetsmiljöverket sett över det och tagit bort en del dubbelregleringar. Vissa dubbelregleringar som bedömts underlätta förståelsen av reglerna har fått vara kvar.

När reglerna nu har digitaliserats underlättar det om det finns färre dubbelregleringar. Då får man inte upp flera sökresultat när man gör sökningar.

Föreskrifterna om systematiskt arbetsmiljöarbete är grundläggande för alla arbetsgivare. Det står tydligt i den andra paragrafen i dessa föreskrifter (AFS 2023:1). I andra föreskrifter som riktar sig till arbetsgivare finns det hänvisningsparagrafer tillbaka till föreskrifterna om systematiskt arbetsmiljöarbete.

I föreskrifterna om systematiskt arbetsmiljöarbete (SAM) står det också att i andra föreskrifter finns bestämmelser som preciserar kraven för det systematiska arbetsmiljöarbetet.

Och så här ser det ut i andra föreskrifter som riktar sig till arbetsgivare.

Den här översiktsskildern visar hur föreskrifter och allmänna råd har sorterats in i den nya strukturen med 15 föreskriftshäften, istället för 67.

De olika delarna i strukturen innebär ingen juridisk hierarki bland reglerna utan beskriver ett flöde i arbetsmiljöarbetet.

Genomgången av den här översiktsskildern börjar med det som står i den grå rutan längst till höger. Sen går del för del i bilden igenom och då är den grå rutan borta för att göra det lättare att se. Översiktsskildern finns på av.se om man vill skriva ut den. I den här bilden har Arbetsmiljöverket tagit med de allra vanligaste rollerna som har ett ansvar att följa reglerna.

Det är:

- arbetsgivare
- byggherre, projektör eller byggarbetsmiljösamordnare
- tillverkare, importör eller distributör av vissa produkter.

Identifiera vilken roll eller vilka roller ni har. Det är fler än de roller som anges i bilden som berörs av reglerna, till exempel läkare och den som råder över ett arbetsställe.

Man kan också ha flera roller. Man kan till exempel vara både arbetsgivare och tillverkare, både arbetsgivare och byggherre och då behöva följa olika regler.

Skyddsombud alternativt arbetsmiljöombud har en viktig roll i arbetsmiljöarbetet, men de har inte samma ansvar. För att få till en god arbetsmiljö behöver arbetsgivare samverka med skyddsombud och arbetstagarare i arbetsmiljöarbetet.

Grundläggande regler talar om vilka grundläggande skyldigheter som gäller för arbetsgivare eller motsvarande oavsett verksamhet och för byggherrar, projektörer och byggarbetsmiljösamordnare.

Övriga regler gäller för olika verksamheter beroende på vilka arbeten och risker som finns där.

Produktregler innehåller krav på produkter.

AFS=Arbetsmiljöverkets författningssamling

De 15 AFS:arna består av regler i form av föreskrifter och allmänna råd. Reglerna grundar sig i huvudsak på EU-direktiv, arbetsmiljölagen och arbetsmiljöförordningen. De bidrar till att ingen ska bli sjuk, skadas eller dö av jobbet.

Den som är arbetsgivare ska först ta del av de grundläggande reglerna som finns i 2 föreskriftshäften som innehåller grundläggande skyldigheter för arbetsgivare.

- I föreskrifterna om systematiskt arbetsmiljöarbete (AFS 2023:1) finns regler om det systematiska arbetsmiljöarbetet, SAM.
- I föreskrifterna om planering och organisering av arbetsmiljöarbete (AFS 2023:2) finns bland annat regler om organisatorisk och social arbetsmiljö, första hjälpen, ensamarbete, hot och våld samt gravida.

Den som har rollen som byggherre, projektör, byggarbetsmiljösamordnare eller tillverkare av monteringsfärdiga byggnader och anläggningar ska ta del av de grundläggande reglerna som finns i föreskrifterna om projektering och byggarbetsmiljösamordning (AFS 2023:3) som innehåller grundläggande skyldigheter. Skyldigheterna följer med från planering och projektering och genom hela byggskedet inom ramen för varje specifik aktörs uppdrag.

Nedanstående översikt visar hur de nuvarande reglerna är insorterade i den nya regelstrukturen

På av.se finns också en paragrafnyckel och översiktstabeller som visar hur de nuvarande föreskriftshäftena är insorterade i den nya strukturen.

AFS 2023:1 Systematiskt arbetsmiljöarbete – grundläggande skyldigheter för dig med arbetsmiljöansvar

AFS 2001:1   Systematiskt arbetsmiljöarbete

AFS 2023:2 Planering och organisering av arbetsmiljöarbete – grundläggande skyldigheter för dig med arbetsgivaransvar:

AFS 2020:5   Arbetsanpassning
AFS 2015:4   Organisatorisk och social arbetsmiljö
AFS 2012:3   Minderårigas arbetsmiljö
AFS 2007:5   Gravida och ammande arbetstagare
AFS 1999:7   Första hjälpen och krisstöd
AFS 1993:2   Våld och hot i arbetsmiljön
AFS 1982:3   Ensamarbete
AFS 1982:17   Anteckningar om jourtid, övertid och mertid

AFS 2023:3 Projektering och byggarbetsmiljösamordning – grundläggande skyldigheter

AFS 2020:1   Arbetsplatsens utformning (de delar som handlar om byggarbetsmiljösamordning, planering och projektering för bruksskedet)
AFS 1999:3   Byggnads- och anläggningsarbete (de delar som inte berör arbetsgivare)

När arbetsgivare eller motsvarande respektive byggherrar, projektörer eller byggarbetsmiljösamordnare har tagit del av de grundläggande reglerna ska de därefter identifiera vilka arbetsmiljörisker som finns i verksamheten och där arbete ska utföras och använda de regler som gäller för dem. De reglerna finns i de 6 föreskriftshäftena som ingår i rutan Övriga regler.

Det finns 3 stora föreskriftshäften som berör väldigt många arbetsplatser:

- Föreskrifterna om risker i arbetsmiljön (AFS 2023:10) innehåller regler om bland annat belastningsergonomi, buller, kemiska riskkällor och smittrisker.
- Föreskrifterna om arbetsutrustning och personlig skyddsutrustning – säker användning (AFS 2023:11) innehåller bland annat regler om användning av truckar, lyftanordningar och bildskärmar.
- Föreskrifterna om utformning av arbetsplatser (AFS 2023: 12) innehåller regler om hur arbetsplatser ska vara utformade. De motsvarar nuvarande föreskrifter om arbetsplatsens utformning och delar från nuvarande föreskrifter om bygg- och anläggningsarbete (de delar som handlar om utformning av arbetsplatser för icke-färdigställda utrymmen).

Sen finns det ytterligare 3 stora föreskriftshäften som berör något färre arbetsplatser:

- Föreskrifter om risker vid vissa typer av arbeten (AFS 2023:13) innehåller regler som riktar sig till en specifik bransch eller specifika typer av arbeten, till exempel berg- och gruvarbete, dykeriarbete och arbete med asbest.
- Föreskrifter om gränsvärden vid luftvägsexponering i arbetsmiljön (AFS 2023:14) motsvaras i stort av nuvarande föreskrifter om hygieniska gränsvärden.
- Föreskrifter om medicinska kontroller i arbetslivet (AFS 2023:15) motsvaras i stort av nuvarande föreskrifter om medicinska kontroller i arbetslivet.

Nedanstående översikt visar hur de nuvarande reglerna är insorterade i den nya regelstrukturen

På av.se finns också en paragrafnöckel och översiktstabeller som visar hur de nuvarande föreskriftshäftena är insorterade i den nya strukturen.

AFS 2023:10 Risker i arbetsmiljön

AFS 2018:4 Smittrisker

AFS 2016:3 Elektromagnetiska fält

AFS 2015:2 Kvarts - stendamm i arbetsmiljön

AFS 2012:2 Belastningsergonomi

AFS 2011:19 Kemiska arbetsmiljörisker (Ändrad och omtryckt i AFS 2014:43)

AFS 2009:7 Artificiell optisk strålning

AFS 2005:16 Buller

AFS 2005:15 Vibrationer

AFS 2005:5 Cytostatika och andra läkemedel med bestående toxisk effekt

AFS 2004:1 Syntetiska oorganiska fibrer

AFS 2003:3 Arbete i explosionsfarlig miljö

AFS 2001:7 Anestesigaser

AFS 1998:6 Bekämpningsmedel

AFS 1997:7 Gaser

AFS 1988:4 Blybatterier

AFS 1981:15 Skydd mot skada genom ras

AFS 1981:14 Skydd mot skada genom fall

AFS 2023:11

AFS 2017:3

AFS 2013:4

AFS 2012:1

AFS 2006:7

AFS 2006:6

AFS 2006:5

AFS 2006:4

AFS 2004:6

AFS 2004:3

AFS 2003:6

AFS 2001:3

AFS 1999:8

AFS 1998:5

AFS 2023:12

AFS 2020:1

AFS 1999:3

AFS 2023:13

AFS 2020:1

AFS 2011:2

AFS 2010:16

AFS 2010:1

AFS 2008:17

AFS 2007:7

AFS 2007:1

AFS 2006:8

AFS 2006:1

AFS 2001:9

AFS 2000:6

AFS 1999:3

AFS 1998:8

AFS 1997:5

AFS 1985:18

AFS 2023:14

AFS 2018:1

AFS 2023:15

AFS 2019:3

AFS 2005:20

Arbetsutrustning och personlig skyddsutrustning – säker användning

Användning och kontroll av trycksatta anordningar

Ställningar

Användning av motorkedjesågar och röjsågar

Tillfälliga personlyft med kranar eller truckar

Användning av lyftanordningar och lyftredskap

Användning av truckar

Användning av arbetsutrustning

Användning av traktorer

Stegar och arbetsbockar

Besiktning av lyftanordningar och vissa andra tekniska anordningar

Användning av personlig skyddsutrustning

Användning av pressar och gradsaxar

Arbete vid bildskärm

Utformning av arbetsplatser

Arbetsplatsens utformning

Byggnads- och anläggningsarbete (De delar som handlar om utformning av arbetsplatser för icke färdigställda utrymmen)

Risker vid vissa typer av arbeten

Arbetsplatsens utformning (Kapitlet om att arbeta i kylda livsmedelslokaler)

Innesluten användning av genetiskt modifierade mikroorganismer

Dykeriarbete

Berg- och gruvarbete

Arbete med djur

Rök- och kemdykning

Sprängarbete

Provning med över- eller undertryck

Asbest

Hamnarbete

Mast- och stolparbete

Byggnads- och anläggningsarbete (de delar som berör både arbetsgivare och andra)

Arbete i motorbranschen

Smältning och gjutning av metall

Frisörarbete

Gränsvärden för luftvägsexponering i arbetsmiljön

Hygieniska gränsvärden

Medicinska kontroller i arbetslivet

Medicinska kontroller i arbetslivet

Hälsoundersökning av flygpersonal inom civilflyget

Den som är tillverkare, importör eller distributör av vissa produkter ska följa de 6 föreskriftshäftena med produktregler. I den rollen behöver de inte titta i några av de andra föreskrifterna och det är därför som de har markerats med en annan färg. Produktreglerna innehåller bland annat regler för stegar, maskiner och tryckbärande anordningar.

Produktreglerna behandlar produkternas säkerhet inför att de släpps på den svenska och europeiska marknaden. Men de reglerar inte själva användningen av produkterna. Uppdelningen mellan användarregler och produktregler finns redan idag, men den har förtydligats i och med den nya regelstrukturen. Det här medför att vissa föreskrifter nu har delats upp, men att kraven finns kvar. Föreskrifterna som innehåller krav på produkter innehåller ordet "produkter" i titeln för att det ska vara tydligt.

Produktreglerna består av 6 föreskriftshäften:

- (2023:4) Produkter – maskiner
- (2023:5) Produkter – tryckbärande anordningar
- (2023:6) Produkter – enkla tryckkärl
- (2023:7) Produkter – utrustning för potentiellt explosiva atmosfärer
- (2023:8) Produkter – förbud att på marknaden släppa ut ledade skärverktyg avsedda för bärbara handhållna röjsågar
- (AFS 2023:9) Produkter – stegar, ställningar, och viss annan utrustning för arbete på höjd, samt vissa trycksatta anordningar

Nedanstående översikt visar hur de nuvarande reglerna är insorterade i den nya regelstrukturen

På av.se finns också en paragrafnyckel och översiktstabeller som visar hur de nuvarande föreskriftshäftena är insorterade i den nya strukturen.

AFS 2023:9	Produkter – stegar, ställningar, och viss annan utrustning för arbete på höjd, samt vissa trycksatta anordningar
AFS 1993:3	Byggnads- och anläggningsarbete
AFS 2004:3	Stegar och arbetsbockar
AFS 2006:7	Tillfälliga personlyft med kranar och truckar
AFS 2013:4	Ställningar
AFS 2017:3	Användning och kontroll av trycksatta anordningar

En väldigt viktig del av regelförnyelsearbetet handlar om att Arbetsmiljöverket nu presenterar föreskrifterna i en ny struktur i ett nytt digitalt format.

Arbetsmiljöverket lägger till ett format. Utöver trycksak och pdf finns reglerna i en ny struktur i ett digitaliserat format.

Genom att lägga till det digitaliserade formatet blir reglerna tillgängliga för fler, i fler situationer:

- I och med digitaliseringen blir reglerna anpassade till olika typer av enheter, såsom mobil, bärbar dator och läsplatta, det vill säga responsiv design.
- Reglerna uppfyller dagens krav på tillgängliga format så att alla kan använda dem, även de som är i behov av särskilda verktyg för att kunna ta del av innehållet. Till exempel verktyg för att kunna navigera sig fram med hjälp av tangentbordet (tabba sig fram), få texten uppläst och förstora texten.
- Det blir lättare att söka bland föreskrifter och allmänna råd, utan att veta var man ska leta.
- Det går att länka till regler och skapa länksamlingar som man kan dela med andra på arbetsplatsen, eftersom det finns specifika länkar till de olika avsnitten i reglerna.

Utformningen av de digitaliserade reglerna bygger bland annat på en behovsdriven undersökning om att "söka och hitta" reglerna på av.se. Den gav flera viktiga insikter som Arbetsmiljöverket har tagit med i arbetet.

Intressenternas behov:

- Få överblick
- Kunna dela med sig av innehåll
- Känna trygghet i att det är rätt föreskrift
- Kunna se om en AFS är gällande eller inte
- Kunna hitta föreskriften och lättillgänglig information

De nya reglerna är märkta med en vattenstämpel så att det ska vara tydligt under ikraftträdandeperioden att de inte gäller ännu. Vattenstämpeln tas bort när de börjar gälla 1 januari 2025.

Så här kan det se ut när man tar del av reglerna i sin mobil.

På av.se finns redan idag en startsida för alla föreskrifter. Den sidan är nu uppdaterad och vi uppdaterar den också 2025 när de nya reglerna börjar gälla. Om man klickar på puffen "Beslutade föreskrifter som träder i kraft 2025" kommer man till en sida där de 15 nya föreskrifterna finns.

Nu man kan söka i **en** föreskrift. Sök **bland** föreskrifter – är under utveckling, inte klart nu: Den här sökfunktionen innehåller rätt möjligheter för att skapa ett bra sök bland föreskrifter och ge ett fritextsök, till exempel kan man söka på nummer/årtal men även på ändringsföreskrifter och årtal. Den här sidan är fortfarande under utveckling och bilden är endast en skiss.

Arbetsmiljöverkets arbete med regelförnyelse handlar också om kommunikation och stödjande material om reglerna i arbetsmiljöarbetet. Stödjande material kan vara både i form av webbtexer och illustrationer på av.se, filmer, poddar och olika e-tjänster.

När reglerna i en ny struktur börjar gälla 1 januari 2025 ska det finnas ett grundläggande stödjande material som är uppdaterat, sökbart på av.se och anpassat till den nya regelstrukturen. På sikt kommer Arbetsmiljöverket att kunna ta fram nya digitala tjänster/former av stöd.

Arbetsmiljöverket har gjort många undersökningar om intressenternas behov sedan starten av regelförnyelsearbetet 2016. Insikterna från undersökningarna används i det fortsatta arbetet med att utveckla nya stödjande material.

Genomgående är att kunskap behöver anpassas till olika målgruppers situationer, i större utsträckning än hittills. Intressenterna efterfrågar verksamhetsnära exempel. Det behövs stöd riktat till intressenter med olika förkunskaper om arbetsmiljö och rent generellt finns det behov av visualisering genom illustrationer, bilder, filmer men också checklistor hur man kan göra och mallar som man kan göra till sitt eget material, anpassat till den egna organisationen/situationen.

Här finns möjligheter med digitalisering på sikt – att skapa egna sidor med länkar till exempel. Arbetsmiljöverket är inte så känt bland alla målgrupper och når inte alla genom webbplatsen av.se så myndigheten behöver också finnas i andras kanaler.

Som nämnts tidigare har det tillkommit nya regler för byggherrar, projektörer (arkitekter, konstruktörer eller andra som medverkar), byggarbetsmiljösamordnare och tillverkare av monteringsfärdiga byggnader eller anläggningar. Eftersom reglerna är helt nya gör Arbetsmiljöverket särskilda satsningar för att informera om dessa regler, bland annat genom ett webinarium 16 november 2023 som finns nu som film på av.se. På av.se finns också redan nu information om vad som är nytt.

Det pågår ett arbete med att ta fram stödjande material. Stöd som bygger på insikter från ett behovsdrivet arbete, det vill säga där målgrupperna blivit intervjuade för att ta reda på vad de behöver för att kunna skapa en säker arbetsmiljö. Våren 2024 ska det finnas ett visst stödjande material på av.se och våren 2025 ett utökat material.

När de nya reglerna börjar gälla kommer det att finnas länkar från de nya digitaliserade föreskrifterna till de så kallade ämnessidorna på av.se. Där finns stödande material samlat om de olika ämnen och områden som reglerna tar upp. Ett arbete pågår med att gå igenom och uppdatera alla ämnessidorna på av.se. Det ska vara klart tills de nya reglerna börjar gälla 1 januari 2025.

Det primära syftet är att uppdatera paragrafhänvisningar och hantera de allmänna råd som har tagits bort från föreskrifterna i arbetet med att införa den nya regelstrukturen. De allmänna råd som tagits bort går igenom och relevant information bakas in på ämnessidorna. Informationsbroschyrer (ADI-broschyrer) går igenom för att bedöma om de innehåller värdefull information som kan användas.

Utöver den här Powerpointpresentationen finns ett fylligt presentationsmaterial på av.se om regelförnyelsen.

Där finns:

- webbtexter och FAQ:er
- ett poddavsnitt i Arbetsmiljöverkets poddserie "Hallå arbetsmiljö!"
- filmer:
  - en kort animerad film om hela regelförnyelsen
  - en film om hur man hittar på av.se – en guidning bland digitala regler och sökfunktionen
  - en längre film med fokus på den nya regelstrukturen – vad som finns i de 15 nya föreskriftshäftena
  - en paragrafnyckel med digitala länkar till nya reglerna – där kan man söka och se var nuvarande paragrafer har sorterats in i den nya strukturen.
  - information om de nya reglerna för byggherrar med flera
  - remissrapporten som beskriver arbetet med att införa den nya regelstrukturen

Hösten 2023 genomförs två webinarier

- ett om hela regelförnyelsen 9 november
- ett om de nya reglerna för byggherrar med flera 16 november.

Filmer från höstens webinarier publiceras på av.se några veckor efter genomförda webinarier.

Allt material finns på av.se.

Ikraftträdandet är inte slutmålet, nu har Arbetsmiljöverket förutsättningar att göra det lättare att hitta, förstå och använda reglerna om arbetsmiljö. När regler i en ny struktur börjar gälla 1 januari 2025 fortsätter arbetet med att utveckla regler, olika former av stöd i arbetsmiljöarbetet och att ta till vara på digitaliseringens möjligheter.